

ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานแนวโน้มธุรกิจภาคเหนือ

NORTHERN REGION
BUSINESS OUTLOOK REPORT

ไตรมาสที่ 4 ปี 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย
ส่วนเศรษฐกิจภาคเหนือ สายนโยบายการเงิน

สรุปภาวะธุรกิจภาคเหนือ ไตรมาส 4 ปี 2561 และแนวโน้มไตรมาส 1 ปี 2562

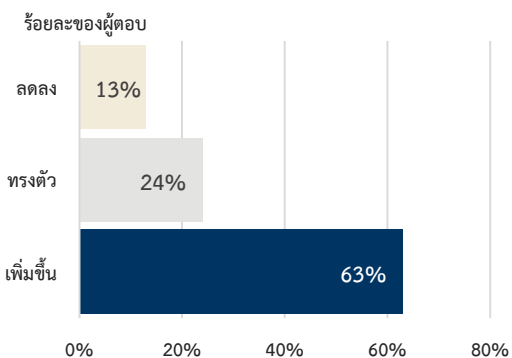
ภาพรวมธุรกิจภาคเหนือไตรมาส 4 ปี 2561

ภาพรวมการค้าการณียอดขายของธุรกิจภาคเหนือช่วงไตรมาส 4 ปี 2561 ทรงตัวเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน โดยกลุ่มธุรกิจที่สำรวจส่วนใหญ่ในภาคการผลิตและท่องเที่ยวคาดว่าจะยอดขายเพิ่มขึ้น ขณะที่ในภาคการค้าและอสังหาริมทรัพย์คาดว่าจะยอดขายลดลง ธุรกิจผลิตเพื่อส่งออกพบว่ายอดขายขยายตัวในหลายอุตสาหกรรมจากความต้องการของต่างประเทศ โดยเฉพาะชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในยานยนต์ ผลิตภัณฑ์จากอลูมิเนียม และสินค้าในกลุ่มอาหาร ส่วนธุรกิจในการท่องเที่ยว แม้มีปัจจัยชั่วคราวทำให้นักท่องเที่ยวจีนโดยเฉพาะกรุ๊ปทัวร์ลดลงในช่วงต้นไตรมาส แต่สามารถกลับมาฟื้นตัวได้ในช่วงปลายปี ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวจากชาติอื่นเพิ่มขึ้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวไทยขยายตัวทั้งจังหวัดท่องเที่ยวหลักและจังหวัดรอง ธุรกิจภาคการค้า ยอดขายสินค้าอุปโภคบริโภคในพื้นที่เกษตรยังไม่ดีนัก ส่วนยอดขายรถยนต์เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมการขายที่มีหลากหลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นกำลังซื้อ สำหรับธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ยอดขายยังไม่ดีนัก แต่กลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาครัฐและภาคการผลิตพบว่ามีการลงทุนเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับโครงการหรือสายการผลิตใหม่ รวมทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

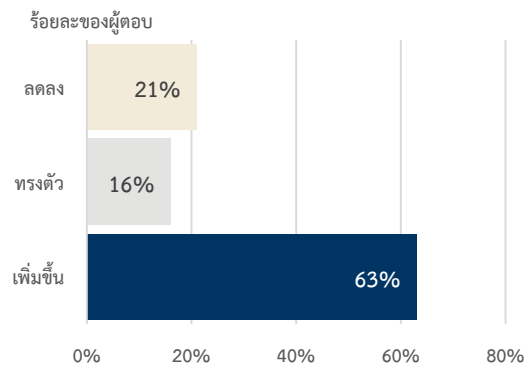
แนวโน้มธุรกิจภาคเหนือไตรมาส 1 ปี 2562

ทุกภาคธุรกิจเชื่อมั่นว่าจะปรับดีขึ้น ธุรกิจผลิตเพื่อส่งออกคาดว่าจะยอดขายขยายตัวต่อเนื่อง ทั้งในสินค้ากลุ่มชิ้นส่วนสำหรับยานยนต์ และอาหาร ธุรกิจท่องเที่ยวคาดว่าจะนักท่องเที่ยวต่างชาติและไทยจะมีแนวโน้มดีต่อเนื่อง รวมถึงตลาดประชุมสัมมนาของภาครัฐจะปรับดีขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง ธุรกิจภาคการค้าในสินค้าประเภทยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้าคาดว่าจะดีขึ้นตามความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง ตลอดจนการขยายช่องทางจำหน่ายออนไลน์ ส่วนธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีสัญญาณการเตรียมเปิดโครงการใหม่เพิ่มขึ้น สำหรับการลงทุนใหม่คาดว่าจะมีในธุรกิจผลิตเพื่อส่งออก ซึ่งมีแผนขยายกำลังการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพ ธุรกิจโรงแรมหลายรายมีแผนลงทุนขยายจำนวนห้องพัก สร้างโรงแรมใหม่และอาคารประชุมสัมมนา ด้านธุรกิจรับเหมาก่อสร้างคาดว่าจะโครงการลงทุนภาครัฐจะเพิ่มขึ้นแต่อาจกระจุกตัวอยู่กับผู้รับเหมารายใหญ่

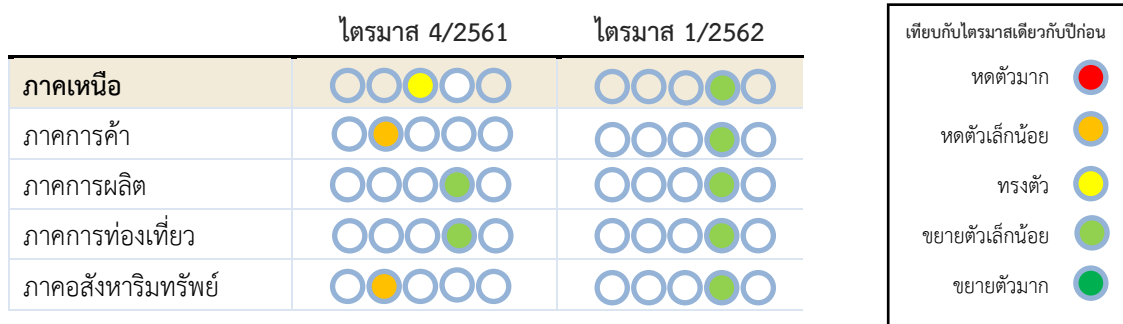
ความเชื่อมั่นทางธุรกิจในอีก 12 เดือนข้างหน้า

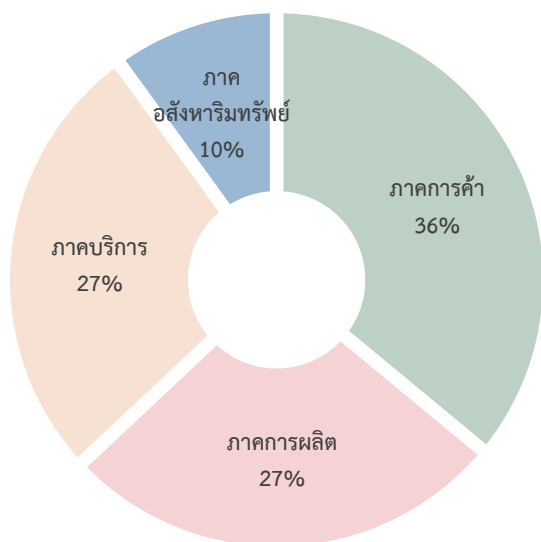
ความเชื่อมั่นทางรายได้ในไตรมาส 4 ปี 2561

การคาดการณ์ยอดขายของผู้ประกอบการ

สัดส่วนธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการ BLP ไตรมาส 4 ปี 2561

หมายเหตุ : จากการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการธุรกิจในสาขาต่างๆ ทั่วภาคเหนือในไตรมาส 4 ปี 2561 จำนวน 89 ราย
ไม่รวมความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่เกษตร และองค์กรเอกชน

การผลิต: ธุรกิจผลิตเพื่อส่งออก ยอดขายขยายตัวในหลายสินค้า

ไตรมาส 4 ปี 2561 ธุรกิจผลิตเพื่อส่งออกส่วนใหญ่ยอดขายขยายตัว ธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในยานยนต์มีความต้องการต่อเนื่องตามการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีในกลุ่มรถยนต์ hybrid และรถยนต์ไฟฟ้า โดยธุรกิจประเมินว่าอุปสงค์ในตลาดรถยนต์ยังเข้มข้นทั้งตลาดโลกและตลาดในประเทศ ธุรกิจส่งออกอุปกรณ์รถเข็นและเครื่องครัวที่เป็นอูมิเนียมใช้บนเครื่องบิน ยอดขายเพิ่มขึ้นตามความต้องการของธุรกิจสายการบิน และบริษัทแม่ย้ายฐานการผลิตอุปกรณ์เครื่องครัวที่เป็นระบบไฟฟ้าจากสหรัฐฯ มาไทย เนื่องจากค่าแรงงานและค่าขนส่งที่ถูกกว่า สำหรับชิ้นส่วนประเภท choke และ transformer บางรายได้รับผลบวกจากการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ทำให้คู่ค้าในญี่ปุ่นย้ายคำสั่งผลิตจากโรงงานในจีนมาไทย อย่างไรก็ตาม ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ใน smartphone การผลิตลดลงเพราะในช่วง 1-2 ปีหลังตลาดเริ่มอิ่มตัว

ด้านธุรกิจผลิตอาหารเพื่อส่งออก อาทิ การผลิตมะเขือม่วง แดงชุกินี ปรงสุกและแช่แข็งขยายตัวตามความต้องการจากตลาดญี่ปุ่น ประกอบกับคู่แข่งในเวียดนามประสบภัยธรรมชาติและคุณภาพด้อยกว่า ทำให้ลูกค้ารายเดิมกลับมาสั่งซื้อ รวมทั้งได้ลูกค้าญี่ปุ่นรายใหม่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับธุรกิจส่งออกขิงสด มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นตามความต้องการจากญี่ปุ่น ธุรกิจส่งออกผงชูรส ผลิตเพิ่มขึ้นตามความต้องการของลูกค้า โดยเฉพาะจีนนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร สอดคล้องกับธุรกิจผลิตกล่องกระดาษที่ผลิตเพิ่มขึ้นตามความต้องการของลูกค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง สินค้าเกษตรแปรรูปและลำไยอบแห้ง อย่างไรก็ตาม ธุรกิจผลิตอาหารที่จำหน่ายในประเทศบางราย เช่น ธุรกิจผลิตเครื่องเทศปรุงอาหารเสียส่วนแบ่งการตลาดให้

คู่แข่งรายใหม่จากอินเดียที่เข้ามาเปิดตลาดในไทย และมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ขณะที่ธุรกิจแปรรูปมะขามยอดขยายลดลงจากการขาดแคลนวัตถุดิบเนื่องจากเกษตรกรส่วนหนึ่งเปลี่ยนสวนมะขามเป็นสวนยางพารา

สำหรับธุรกิจอื่นๆ เช่น ธุรกิจส่งออกเยื่อกระดาษ การผลิตเพิ่มขึ้นตามความต้องการของคู่ค้าจีน ญี่ปุ่น สหรัฐฯ จากกระแสลดการใช้บรรจุภัณฑ์ประเภทกล่องโฟมและพลาสติก ธุรกิจส่งออกผลิตภัณฑ์จากไม้ขยายตัวตามความต้องการของสหรัฐฯ ธุรกิจส่งออกจิวเวลรี่ขยายตัวเล็กน้อยจากการสร้างแบรนด์สินค้าของตนเองและการส่งออกในรูปแบบของชิ้นส่วนเพื่อนำไปประกอบในประเทศปลายทางได้ ธุรกิจส่งออกเซรามิกประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร คำสั่งซื้อเพิ่มขึ้นในรายที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขณะที่รายที่ผลิตเพื่อส่งออกแบบ mass product ยอดขายทรงตัวเนื่องจากผู้ซื้อรายใหญ่ในยุโรปเปลี่ยนไปสั่งซื้อจากประเทศภายในกลุ่มยุโรปแทน ทำให้ธุรกิจปรับตัวหาตลาดอื่นเพิ่มขึ้นและได้ลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าจากจีนกลับมาสั่งซื้อเพราะคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนในระยะต่อไป

แนวโน้มไตรมาส 1 ปี 2562 คาดว่าธุรกิจผลิตเพื่อส่งออกยังขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะชิ้นส่วนสำหรับยานยนต์ ตามการเติบโตของตลาดรถยนต์ ซึ่งธุรกิจจะเพิ่มสินค้าประเภทอะไหล่มากขึ้นจากเดิมที่ผลิตได้เพียง 1-2 ประเภท ธุรกิจแปรรูปเกษตรคาดว่ายอดขายจะดีต่อเนื่องตามความต้องการของประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะกลุ่มลูกค้าญี่ปุ่นยังต้องการสินค้ากลุ่มอาหารเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบันธุรกิจยังผลิตได้เพียงครึ่งหนึ่งจากความต้องการทั้งหมด ธุรกิจกล่องกระดาษคาดว่าขยายตัวตามความต้องการใช้จากอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร ส่วนธุรกิจเซรามิกมีการออกสินค้าใหม่ที่เพิ่มนวัตกรรมเข้าไป เช่น จานรองแก้วที่สามารถดูดซับน้ำได้ เป็นต้น

การท่องเที่ยว: ขยายตัว แม้นักท่องเที่ยวจีนลดลงในช่วงต้นไตรมาส แต่ภาพรวมกลับมาฟื้นตัวได้ในช่วงปลายปี

ในช่วงต้นไตรมาส 4 ปี 2561 ธุรกิจโรงแรมใน จ.เชียงใหม่ ได้รับผลกระทบจากนักท่องเที่ยวจีนที่ลดลง โดยเฉพาะกรุ๊ปทัวร์ เนื่องจากขาดความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการท่องเที่ยวไทย (รายละเอียดในเจาะลึกท่องเที่ยว) นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจีนมีทางเลือกไปเที่ยวยังประเทศอื่นที่เร่งส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ เวียดนาม ญี่ปุ่น และเกาหลี อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าการลดลงของกรุ๊ปทัวร์จีนยังไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมการท่องเที่ยวของจังหวัดมากนัก เนื่องจากตลาดหลักในช่วงปลายปีเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย รวมถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติอื่น เช่น สหรัฐฯ ยุโรป ยังขยายตัวได้ดีสอดคล้องกับ ผู้ประกอบการธุรกิจให้เช่ารถยนต์มีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน และกาตาร์เข้ามาใช้บริการมากขึ้น

สำหรับการท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองรอง อาทิ จ.เพชรบูรณ์ ขยายตัวจากนักท่องเที่ยวไทยเดินทางเข้ามามากขึ้น แต่กระจุกตัวใน อ.เขาค้อ อ.ภูทับเบิก และ อ.น้ำหนาว ทำให้ที่พักไม่เพียงพอกับความต้องการในบางช่วง โดยเฉพาะการจัดงาน “Overcoat Music Festival” ในช่วงเดือนธันวาคม ปีนี้ คาดว่ามีผู้เข้าร่วมงานกว่า 10,000 คน เช่นเดียวกับ จ.เชียงราย ที่มีการจัดงานแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 46 ระหว่างวันที่ 18-28 พฤศจิกายน รวมถึง จ.พิจิตร มีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ เช่น ชานชาละวัน Sky Walk นอกจากนี้ อ.ปัว อ.บ่อเกลือ ใน จ.น่าน ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวไทยมากขึ้น ทำให้มีธุรกิจที่พักเปิดใหม่หลายแห่งและมีการแข่งขันของธุรกิจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในบางจังหวัด อาทิ จ.นครสวรรค์ ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่ายังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดมากนัก ขณะที่ จ.อุทัยธานี ไม่มีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ ทำให้ไม่ได้รับอานิสงส์จากนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองมากนัก

แนวโน้มไตรมาส 1 ปี 2562 คาดว่าธุรกิจท่องเที่ยวจะขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรมที่พักซึ่งมีตลาดหลักเป็นคนไทย รวมถึงธุรกิจให้บริการรถเช่า รวมทั้งคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและการจัดประชุมสัมมนาของหน่วยงานภาครัฐจะเพิ่มขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง

เจาะลึกท่องเที่ยว: สาเหตุที่นักท่องเที่ยวจีนในจ.เชียงใหม่ ลดลงช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2561

- กันยายน 2561 นักท่องเที่ยวจีนเดินทางมา จ.เชียงใหม่ ลดลงเป็นเดือนแรกในรอบ 2 ปี (นับตั้งแต่เหตุการณ์ปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมาย) สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวจีนผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานเชียงใหม่ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อน และลดต่อเนื่องจนถึงตุลาคม 2561
- จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวใน จ.เชียงใหม่ พบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวจีนลดลง เกิดจากภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทยที่เป็นลบตั้งแต่เหตุการณ์เรือล่มที่ จ.ภูเก็ต ทำให้นักท่องเที่ยวจีนมองว่าการท่องเที่ยวในไทยไม่มีความปลอดภัย ข่าวดังกล่าวแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก และเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ทำร้ายนักท่องเที่ยวจีนที่สนามบินดอนเมืองเป็นข่าวรุนแรงในสื่อออนไลน์จีน รวมทั้งทางการเงินหันมาสนับสนุนการบริโภคและการท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น
- ทั้งนี้ ธุรกิจท่องเที่ยว จ.เชียงใหม่ ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว สะท้อนจากนักท่องเที่ยวจีนมีการยกเลิกทัวร์บางส่วนและเปลี่ยนเส้นทางไปยังประเทศอื่นแทน อาทิ กัมพูชา เวียดนาม และเมียนมา สำหรับ ธุรกิจโรงแรม ได้รับผลกระทบต่างกัน โดยโรงแรมระดับ 3 ดาว จะได้รับผลกระทบมากกว่าโรงแรมระดับ 4-5 ดาว

- ผู้ประกอบการปรับตัวโดยเน้นช่องทางการจำหน่ายผ่าน OTA (Online Travel Agency) เน้นตลาดประชุมสัมมนาในประเทศมากขึ้น รวมถึง หาดลาดยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น แทน เพื่อชดเชยรายได้ที่ลดลงจากนักท่องเที่ยวจีน ส่วนการฟื้นตัวคาดว่าจะกลับมาในช่วงปลายปี

การบริโภคภาคเอกชน: ยอดขายสินค้าอุปโภคบริโภคในพื้นที่เกษตรยังไม่ดีนัก ส่วนยอดขายรถยนต์เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมการขาย

ไตรมาส 4 ปี 2561 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในจังหวัดที่พึ่งพิงภาคเกษตรเป็นหลัก เช่น เพชรบูรณ์ พิจิตร แพร่ น่าน ส่วนใหญ่มียอดขายปรับลดลง เนื่องจากกำลังซื้อในพื้นที่ยังไม่เข้มแข็ง มีข้อสังเกตว่าร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าท้องถิ่นรายเดิมที่ได้รับบัตรสวัสดิการฯ ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นโครงการมียอดขายเพิ่มขึ้นต่ำกว่าคาด เนื่องจากมีการแข่งขันสูงขึ้น ทั้งจากจำนวนร้านค้าท้องถิ่นที่ได้รับบัตรสวัสดิการฯ มีเพิ่มขึ้น เช่น ร้านค้าเกษตร ตลาดสด ร้านค้าที่รับ QR code และห้างไฮเปอร์มาร์เกตที่เริ่มรับบัตรสวัสดิการฯ ตั้งแต่เดือนธันวาคม นอกจากนี้ผลกระทบจากการเข้ามาของธุรกิจ E-commerce ทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคามากขึ้น (รายละเอียดในเจาะลึกการบริโภคภาคเอกชน) เช่นเดียวกับ ธุรกิจจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าว ยอดขายลดลงโดยเฉพาะกลุ่มร้านค้าย่อยที่มาซื้อสินค้าไปจำหน่ายในต่างอำเภอ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าในจังหวัดหลัก เช่น เชียงใหม่และเชียงราย ยอดขายเครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะโทรทัศน์ ที่เน้นลูกค้าตลาดบน เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีรุ่นใหม่และราคาสินค้าถูกลง

ในกลุ่มสินค้าประเภทคงทน ธุรกิจตัวแทนจำหน่ายรถยนต์มียอดขายเพิ่มขึ้นจากโปรโมชั่น เช่น เงินดาวน์ต่ำ ดอกเบี้ยต่ำ ระยะเวลาผ่อนนาน บริษัทผู้ผลิตมีโปรโมชั่นช่วย

ผ่อนเงินดาวน์ รวมถึงการจัดโปรโมชั่นพิเศษให้แก่ลูกค้าบางกลุ่ม เช่น กลุ่มข้าราชการ กลุ่มลูกค้าเดิมที่มีประวัติผ่อนชำระดี โดยไม่ต้องมีเงินดาวน์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ธุรกิจตัวแทนจำหน่ายรถจักรยานยนต์ยอดขายลดลง จากกำลังซื้อของครัวเรือนระดับฐานราก ทั้งในกลุ่มของครัวเรือนภาคเกษตร เนื่องจากราคาพืชผลส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้เดิม (รายละเอียดในเจาะลึกด้านกำลังซื้อ) หรือแม้แต่จังหวัดที่เป็นเมืองท่องเที่ยว เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ยอดขายลดลงเช่นกัน สะท้อนจากลูกค้าที่ทำงานในธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และธุรกิจรถเช่าลดจำนวนลง ประกอบกับ ธุรกิจลิสซิ่งเข้มงวดในการอนุมัติสินเชื่อมากขึ้นเพราะ NPL เพิ่มขึ้น ทำให้อัตราการปฏิเสธสินเชื่อสูงขึ้น ธุรกิจใช้กลยุทธ์ปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกค้าที่ไม่มีกำลังผ่อนชำระโดยขยายระยะเวลาในการผ่อนชำระให้นานขึ้น

แนวโน้มไตรมาส 1 ปี 2562 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าคงทนมีความเชื่อมั่นว่าการจับจ่ายใช้สอยจะปรับดีขึ้น ภายหลังจากการเลือกตั้ง โดยยังคงมีมาตรการส่งเสริมการขายจากบริษัทผู้ผลิตช่วยสนับสนุน รวมถึงธุรกิจท้องถิ่นยังเห็นโอกาสในการเข้าถึงลูกค้าโดยจำหน่ายสินค้าผ่านออนไลน์ให้มากขึ้น

เจาะลึกการบริโภคภาคเอกชน : The Lazada Effect ผลกระทบที่มากกว่าเสียส่วนแบ่งตลาด คือ การตั้งราคา

- จากข้อมูลภาคสนาม ผู้ประกอบการค้าปลีกท้องถิ่นในภาคเหนือส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การเข้ามาของธุรกิจ E-commerce ในปัจจุบัน แม้ยังไม่ส่งผลต่อยอดขาย แต่เริ่มเห็นผลกระทบต่อราคาขายปลีก เนื่องจากผู้บริโภคจะอ้างอิงราคาสินค้าออนไลน์ซึ่งมีราคาต่ำกว่า

- โดยผู้ประกอบการที่เห็นว่าผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์แล้ว ส่วนใหญ่มีการลงทุนเพิ่มช่องทางการขายผ่านออนไลน์ เพื่อให้มีช่องทางจำหน่ายทั้งออฟไลน์และออนไลน์ควบคู่กัน และปรับปรุงระบบหลังบ้าน (back office) เพิ่มเติม แต่อุปสรรคสำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายลงทุนปรับปรุงระบบยังอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ที่มองเห็นโอกาส แต่ขาดแคลนเงินทุน
- ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เช่น มี platform กลางของรัฐ และ/หรือ มี software ที่ช่วยบริหารจัดการระบบภายในธุรกิจ

เจาะลึกด้านกำลังซื้อ: สาเหตุราคาข้าวหอมมะลิปรับตัวขึ้น และผลต่อเกษตรกรในภาคเหนือ

- จากการสอบถาม ผู้ประกอบการโรงสีข้าวใน จ.เพชรบูรณ์ และพิจิตร พบว่า ราคาข้าวหอมมะลิในปีที่ปรับเพิ่มขึ้นมาก โดยราคาตั้งแต่ช่วงต้นฤดู สูงถึงตันละ 14,000 บาท เทียบกับปีก่อนที่ราคาข้าวหอมมะลิในช่วงปลายฤดูขยับจากตันละ 9,500 บาท เป็น 11,000 บาท
- สาเหตุจาก (1) โรงสีคาดว่าผลผลิตข้าวหอมมะลิตั้งปีนี้ลดลง เพราะเกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากปีที่ผ่านมาราคาไม่จูงใจและให้รายได้ต่อดีๆ ประกอบกับภาวะฝนทิ้งช่วงในบางพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่นาดอน ซึ่งไม่มีระบบชลประทาน รวมถึงนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้ชาวนาปลูกพืชอื่นทดแทน (2) โรงสีเห็นคำสั่งซื้อข้าวหอมมะลิจากผู้ส่งออกมีเข้ามาต่อเนื่อง ซึ่งน่าจะมีความต้องการจากตลาดต่างประเทศรองรับ
- โรงสีข้าวบางแห่งจึงตัดสินใจเสี่ยงเข้ารับซื้อข้าวเปลือกหอมมะลิเพื่อกักตุนและเก็งกำไร ตั้งแต่ช่วงต้นฤดู โดยราคาซื้อขายในตลาดสูงกว่าที่รัฐบาลรับซื้อข้าวหอมมะลิของเกษตรกรผ่านสหกรณ์ และ ธ.ก.ส. ที่ตันละ 11,800

บาท อย่างไรก็ตาม ไร่ราคาข้าวหอมมะลิที่เพิ่มขึ้นไม่ได้ทำให้กำลังซื้อของครัวเรือนเกษตรกรในภาคเหนือปรับตัวขึ้นชัดเจน เพราะมีครัวเรือนส่วนน้อยที่ปลูกข้าวหอมมะลิอันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่ปลูก ขณะที่รายได้ที่เพิ่มขึ้นต้องนำมาชำระหนี้เดิมที่มีอยู่มาก

- ส่วนราคาข้าวขาวซึ่งเป็นผลผลิตส่วนใหญ่ทรงตัวในระดับต่ำตลอดช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ประมาณตันละ 6,500 บาท เนื่องจากภาครัฐทยอยปล่อยสต็อกข้าวจากโครงการรับจำนำกว่า 10 ล้านตัน ทำให้ปริมาณข้าวขาวในมือโรงสีและผู้ส่งออกยังมีอยู่มาก ทำให้รายได้เกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่ปลูกข้าวขาวจึงยังไม่ดีขึ้น

การลงทุนภาคเอกชน: ธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ยังไม่ตื่น แต่ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาครัฐและภาคการผลิตมีการลงทุนเพิ่ม

ไตรมาส 4 ปี 2561 ธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้างยอดขายทรงตัว กำลังซื้อกลุ่มฐานรากยังไม่ดี ทำให้ชะลอการก่อสร้างบ้านใหม่หรือปรับปรุงบ้าน สืบเนื่องจากยอดขายกระเบื้องลอนคู่และเหล็กลดลงอย่างมาก ด้านธุรกิจร้านค้าช่วงต่างอำเภอมียอดลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเปิดสาขาของ modern trade จากส่วนกลาง สำหรับ**ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ส่วนใหญ่ชะลอการเปิดโครงการใหม่** ธุรกิจ ใน จ.เชียงใหม่ มีน้อยรายที่เปิดโครงการใหม่ในช่วงนี้ ขณะที่จังหวัดอื่นๆ ยอดขายทรงตัวในระดับต่ำ แม้ความต้องการที่อยู่อาศัยมีต่อเนื่อง แต่สถาบันการเงินระมัดระวังการให้สินเชื่อ ทำให้อัตราการปฏิเสธสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น

ด้าน **ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาครัฐลงทุนซื้อเครื่องจักรกลเพิ่มเติม** ใน จ.เชียงใหม่ ธุรกิจลงทุนเพิ่มเพื่อรองรับโครงการลงทุนภาครัฐที่สามารถประมูลงานมาได้ และขยายขอบเขตรับงานไปยังจังหวัดอื่น เช่นเดียวกับ ผู้ประกอบการใน

จ.เพชรบูรณ์ ที่ลงทุนซื้อเครื่องจักรกลใหม่แทนการจ้างจากภายนอก ขณะที่ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาครัฐจังหวัดอื่นๆ กลับได้งานน้อยลง เนื่องจากมีผู้รับเหมาจากทั้งต่างถิ่นและส่วนกลางเข้ามาประมูลงานในพื้นที่มากขึ้น

สำหรับ **ธุรกิจในการภาคการผลิตลงทุนเพื่อรองรับการผลิตสินค้าใหม่และเพิ่มประสิทธิภาพ** ได้แก่ (1) ธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ มีแผนลงทุนสร้างโรงงานเพื่อรองรับการผลิตชิ้นส่วนที่ใช้ในยานยนต์ และมีการนำเข้าเครื่องจักรเพิ่ม (2) ธุรกิจเกษตรแปรรูป ลงทุนขยายสายการผลิตเพื่อรองรับคำสั่งซื้อจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น (3) ธุรกิจกล่องกระดาษ นำระบบสายพานลำเลียงมาใช้เพื่อทดแทนแรงงาน และ (4) ธุรกิจผลิตภัณฑ์จากไม้ ทดลองนำระบบ automation มาช่วยในการผลิต ส่วน**ธุรกิจอื่นๆ** เช่น ธุรกิจจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ใน จ.เชียงใหม่ ลงทุนพัฒนา back office เพื่อรองรับการจำหน่ายผ่านช่องทาง E-commerce ธุรกิจเดียวกันใน จ.เชียงราย ลงทุนขยายสาขาเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าต่างอำเภอมากขึ้น ธุรกิจตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ลงทุนปรับปรุงโชว์รูม เป็นต้น

แนวโน้มไตรมาส 1 ปี 2562 หลายธุรกิจมีแผนการลงทุน ได้แก่ ธุรกิจเซรามิกมีแผนนำแกนกลมาใช้ในสายการผลิต ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ลงทุนสร้างศูนย์บริการที่รองรับรถยนต์ไฟฟ้า ธุรกิจจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค จ.น่าน มีแผนขยายสาขาในต่างอำเภอ ธุรกิจโรงแรม จ.เพชรบูรณ์ มีแผนสร้างห้องพักและห้องประชุมสัมมนาเพิ่มขึ้น รวมถึงมีแผนสร้างโรงแรมแห่งใหม่ในอำเภอรอบนอก ธุรกิจโรงแรมที่เน้นตลาดบनใน จ.น่าน มีแผนขยายที่พักแบบ villa เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแบบครอบครัว ส่วนธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาครัฐคาดว่า จะมีโครงการก่อสร้างมากขึ้น แต่ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กในท้องถิ่นอาจไม่ได้รับอานิสงส์มากนัก เพราะไม่สามารถแข่งขันกับรายใหญ่ได้

เจาะลึกการรับเหมาก่อสร้างภาครัฐ:

- งบประมาณการลงทุนของภาครัฐปี 2561 ลดลงกว่าร้อยละ 50 ขณะที่บริษัทรับเหมาก่อสร้างร่วมประมูลมากกว่าปริมาณโครงการ ส่งผลให้บริษัทรับเหมาฯ ขนาดเล็กบางส่วนที่เสนอราคาถูก แต่ไม่สามารถดำเนินการตามราคาที่เสนอไปได้
- อุปสรรคสำคัญของธุรกิจรับเหมาฯ คือ (1) ต้นทุนค่าช่างมั่วชวย ซึ่งราคาค่อนข้างผันผวนยากต่อการควบคุม และบางครั้งโรงงานหยุดปรับปรุง (2) การตัดราคารับจ้างต่ำกว่าราคากลาง ซึ่งผู้ประกอบการให้ข้อมูลว่าแข่งขันกันมาก บางโครงการเสนอราคาต่ำกว่าราคากลางถึงร้อยละ 30 ทำให้ภาครัฐมีความเสี่ยงที่ผู้รับเหมาจะทิ้งงาน ทั้งนี้ ภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาครัฐควรให้น้ำหนักกับการพิจารณาประวัติของผู้รับเหมามากกว่าเน้นเรื่องราคาต่ำสุดเป็นหลัก

การจ้างงาน ต้นทุน และราคา : การจ้างงานใกล้เคียงกับปีก่อน การแข่งขันด้านราคาทำให้กำไรของธุรกิจลดลง

ธุรกิจส่วนใหญ่จ้างงานใกล้เคียงกับปีก่อน โดยพยายามรักษานักงานเดิมไว้ ยกเว้นธุรกิจที่เพิ่มช่องทางจำหน่ายผ่านออนไลน์ต้องการรับพนักงานที่มาดูแลระบบ back office ธุรกิจที่มีการขยายสาขาต้องการพนักงานประจำสาขาเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ธุรกิจเซรามิกมีแนวโน้มลดพนักงานและนำแกนกลมาใช้แทน

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้หลายธุรกิจยอดขายจะเพิ่มขึ้น แต่ต้นทุนการผลิตและดำเนินงานก็สูงขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ การแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงขึ้นในปัจจุบัน ประกอบกับต้นทุนการทำโปรโมชั่นส่งเสริมการขายเพิ่มสูงขึ้นมาก ทำให้ margin ในหลายธุรกิจลดลง

Box: ภาวะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่

ภาพรวมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จ.เชียงใหม่ แม้ว่าธุรกิจส่วนใหญ่ยังมียอดขายทรงตัวในระดับต่ำ แต่ด้านอุปทานคงค้างเริ่มลดลง โดยในตลาดอาคารชุดมีกำลังซื้อจากลูกค้าชาวจีนเข้ามาช่วยดูดซับอุปทานสาเหตุที่ชาวจีนนิยมมาซื้ออาคารชุด ได้แก่ (1) ราคาอาคารชุดใน จ.เชียงใหม่ มีราคาถูก สามารถครอบครองกรรมสิทธิ์ได้ (2) ได้รับผลตอบแทนจากการปล่อยเช่า (3) มีสายการบินตรงสู่เมืองหลักและเมืองรองของจีน และใช้ระยะเวลาเดินทางไม่นาน และ (4) จ.เชียงใหม่ มีบรรยากาศและวัฒนธรรมที่ดี มีสถานศึกษาและโรงพยาบาลที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ด้านกำลังซื้ออาคารชุดในส่วนของลูกค้าชาวไทยยังไม่ดีนัก ทำให้ธุรกิจต้องเพิ่มโปรโมชั่น เช่น ให้ส่วนลดมากขึ้น แคมเปญตกแต่ง ออกค่าธรรมเนียมการโอนให้ บางแห่งให้ปลอดชำระหนี้ช่วงหนึ่งก่อนแล้วค่อยผ่อนชำระกับธนาคารภายหลัง ปัจจุบันดังกล่าวทำให้อุปทานอาคารชุดทยอยลดลง

สำหรับตลาดบ้านแนวราบ ด้านอุปทานบ้านแนวราบในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาทยอยลดลง เนื่องจากโครงการเปิดใหม่มีน้อย โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ลดลงมาก ส่วนหนึ่งเพราะสถาบันการเงินระมัดระวังการให้สินเชื่อภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อย่างไรก็ตาม พบว่ามีการเปิดโครงการขนาดเล็กเพิ่มขึ้น เช่น ไม่เกิน 10 หลังมากขึ้น เนื่องจากใช้เงินลงทุนน้อยกว่าและสามารถปิดโครงการได้เร็ว ขณะที่ด้านอุปสงค์ยังมีอยู่ต่อเนื่องสะท้อนจากยอดสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยปล่อยใหม่ของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวได้ การทยอยลดลงของอุปทานบ้านแนวราบคงค้าง ทำให้ในช่วงครึ่งหลังของปี 2561 เริ่มมีสัญญาณการเตรียมเปิดโครงการใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

ในระยะต่อไปปัจจัยที่อาจกระทบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในมุมมองของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยภายในประเทศ ได้แก่ กำลังซื้อของครัวเรือนอาจจะยังไม่เข้มแข็งจากภาระหนี้ที่สูง ดอกเบี้ยที่อยู่ในช่วงขาขึ้น และมาตรการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของ ธปท. เช่น LTV (Loan to Value) อาจมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของลูกค้า (2) ปัจจัยภายนอกประเทศ คือ นโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจีน และอาจทำให้อุปสงค์ของลูกค้าชาวจีนลดลง

ส่วนเศรษฐกิจภาคเหนือ สำนักเศรษฐกิจภูมิภาค
ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ สายนโยบายการเงิน
มกราคม 2562